

8

Vragenuur

Vragen van het lid Ouwehand aan de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie over de **noodklok die door de Verenigde Naties is geluid over de bijensterfte**.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD):

Voorzitter. De bij is een belangrijk insect. 80% van onze voedingsgewassen is afhankelijk van de bij, van bestuiving door de bij. Zonder bij geen fruit, geen bloemkool, geen komkommers, geen tomaten. En toch gaat het heel erg slecht met de bij. Het milieubureau van de Verenigde Naties publiceerde vorige week een alarmerend rapport over de wereldwijde bijensterfte, waar Nederland ook wat van kan.

De Partij voor de Dieren eist al jaren actie, wat nu ook de Verenigde Naties doen. Er moet in elk geval een verbod komen op de nieuwe supergiftige insecticiden. Sinds hun komst namelijk sterven bijenvolken bij bosjes, maar het kabinet zegt steeds: nee, nee, wij weten nog niet zo goed waar het aan ligt, er is meer onderzoek nodig.

Ik heb het al vaker gezegd: talloze onafhankelijke wetenschappers, bijenexperts, bijencongressen, zien een relatie tussen het supergif imidacloprid en de zeer verontrostende bijensterfte. Dat zou op zijn minst een moratorium op deze bestrijdingsmiddelen, de neonicotinoïden, rechtvaardigen. Maar het kabinet luistert alleen naar Wageningen. Waarom is dat? Wageningen, zo zegt het kabinet zelf, doet alleen onderzoek naar de varroamijt en heeft geen expertise op de andere terreinen. En toch zegt Wageningen zeker te weten dat het niet ligt aan het landbougif.

Zembla lichtte afgelopen zaterdag een tipje op van de sluier die wij al een hele poos proberen weg te trekken. Is het onderzoek wel onafhankelijk, gelet op de nauwe samenwerking met en de financiering door Bayer, toevallig het chemieconcern dat veel geld verdient aan de verkoop van dit landbougif?

Er is meer. Komt het feit dat de WUR nooit iets kwalijks zal zeggen over deze systemische insecticiden dan misschien door het feit dat de bestuursvoorzitter van de WUR, de heer Dijkhuizen, een betaalde baan heeft bij de raad van commissarissen van Incotec? Incotec heeft patent op het coatingsmechanisme waarmee zaden worden ondergedompeld in deze zwaare chemische stoffen zodat zij heel hun leven lang dit gif blijven afgeven. Is dat dan misschien de reden?

De voorzitter:

Mevrouw Ouwehand, uw tijd is zo'n beetje om. U noemde net de naam van iemand. Dat doen wij hier niet, want de mensen zijn hier niet aanwezig en kunnen zich niet verdedigen. Dus u moet dat anoniem doen.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD):

Voorzitter, daar heb ik begrip voor. Ik vraag aan de staatssecretaris wat hij hierover kan zeggen.

Dan ga ik kort over naar een aantal vragen die ik nog heb, in elk geval over de rol van het college dat gaat over de toelating van bestrijdingsmiddelen in ons land. Dat

college heeft op zijn website kenbaar gemaakt dat het versneld een herbeoordeling maakt van de bestrijdingsmiddelen die nu zijn toegelaten. Dan gaat het om een motie van mijn hand, die door deze Kamer is aangenomen. Ik ben niet gerust op de manier waarop het Ctgb dat onderzoek gaat uitvoeren. Ik zou dus graag zien dat de staatssecretaris op heel korte termijn een brief stuurt, waarin hij dat onderzoek uiteenzet, zodat wij daarover kunnen debatteren.

De voorzitter:

Dank, u hebt straks ook nog tijd. Het woord is aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris **Bleker:**

Voorzitter. De zorg over de bijensterfte leeft bij velen. Al enige jaren ligt het niveau op 20% tot 25%, terwijl normaal gesproken de bijensterfte rond de 10% tot 15% ligt. Wij hebben er eerder al over in deze Kamer gesproken, ook tijdens het algemeen overleg. De zorg die mevrouw Ouwehand naar voren brengt, wordt door ons ook gedeeld.

Het recente VN-rapport waarnaar mevrouw Ouwehand verwijst, geeft nogmaals aan dat er niet één oorzaak maar een heel complex van oorzaken is aan te wijzen. De regering luistert zeker niet alleen naar Wageningen. Wij luisteren naar de internationale wetenschappelijke wereld en instituten uit verschillende landen van statuur. Uit dat luisteren komt wat ons betreft één conclusie naar voren, namelijk dat het te simpel is om de bijensterfte primair toe te schrijven aan één factor. Dan nog iets over de onafhankelijkheid van het onderzoek. Volgens mij is het zo dat onderzoekers, wie er ook in raden van bestuur of in raden van commissarissen zitten, zich houden aan codes van wetenschappelijke onafhankelijkheid. Zelfs als er mede in opdracht van derden wordt gewerkt, houdt men zich in Nederland aan codes van wetenschappelijke onafhankelijkheid. Dat is mijn algemene indruk en daar ga ik ook van uit in de situatie waarover mevrouw Ouwehand sprak.

Ik kom op de concrete vraag. Inderdaad, er is destijds een motie ingediend en aangenomen. Als ik het goed heb, is die motie ingediend door mevrouw Ouwehand met het verzoek om snel tot herbeoordeling van een aantal middelen te komen. Wij zullen de Kamer niet alleen zeer binnenkort melden hoe dat onderzoek wordt gedaan, maar wij zullen binnen enkele weken ook de uitkomst daarvan aan haar meedelen. Vervolgens kan daarover gesproken worden.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD):

De staatssecretaris beweert dat het onderzoek zorgvuldig, efficiënt en doelmatig is gedaan maar op het onderzoek dat in de uitzending van Zembla naar voren kwam van een hbo-studente aan de WUR, is heel veel aan te merken. Dat hebben wij gecheckt. Wij hebben wetenschappers naar hun mening daarover gevraagd en daaruit blijkt dat er behoorlijk wat mis is. Wageningen baseert zich op dat onderzoek voor het verdedigen van de huidige status quo, ook weer uitgesproken door de staatssecretaris: het ontbreken van beleid om imidacloprid in onze landbouwpraktijk uit te bannen. Het gaat mis in die toepassing. Ik hoop dat de staatssecretaris hopelijk niet nogmaals te vertellen hoeveel overschrijdingen van dit gevaarlijke land-

Bleker

bouwgif in ons oppervlaktewater terug te vinden is. Dat alles is niet meegenomen in dat onderzoek. Als de staatssecretaris hier beweert dat hij zeker ook wel luistert naar andere wetenschappers, vraag ik me af wat het aantoonbare bewijs daarvoor is. Er wordt in elk geval niet geluisterd naar de Universiteit Utrecht en evenmin naar de uitkomsten van het grootste bijencongres ter wereld waar inderdaad de conclusie is getrokken dat er verschillende factoren zijn maar dat dat landbouwgif een heel belangrijke en gevaarlijke factor is. Een moratorium is dus op zijn plaats als we tussentijds meer onderzoek willen doen. Dat de staatssecretaris daaraan geen gehoor geeft, anders dan dat er andere belangen in het geding zijn, is niet te verklaren.

De laatste vraag die ik hierover wil stellen is de volgende. Ik ben daaraan in eerste termijn niet toegekomen. Hoe is het mogelijk dat we staatssecretaris Bleker veelvuldig zien in gezellige praatprogramma's en dat hij nooit wil meewerken op het moment dat kritische onderzoeksjournalisten, zoals die van Zembla, vragen naar zijn reactie op een hoogoplopend dossier? Dat zou ik wel eens willen weten.

Staatssecretaris **Bleker**:

Ik zeg mevrouw Ouwehand toe dat ik de eerstvolgende uitnodiging die ik op dat punt krijg, zal honoreren.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD):

Dat is mooi!

Staatssecretaris **Bleker**:

Gevraagd is naar welke onderzoeken we kijken. Ik spreek geen oordeel uit over het onderzoek waarover het ging in het bewuste programma van Zembla. Wij baseren ons op een reeks van onderzoeken, mede op het recente VN-rapport. En zelfs de wetenschapper van de Universiteit Utrecht – hij is overigens geen toxicoloog maar milieukundige – zegt uiteindelijk dat er niet één factor is. Het gaat nu eigenlijk om de weging van de verschillende factoren, de invloeden van de verschillende factoren. Over enkele weken krijgt de Kamer de herbeoordeling. Daarmee geven wij op een heel voortvarende manier uitvoering aan de motie op stuk nr. 19 van destijds. Daarna kunnen wij het gesprek daarover voortzetten. Op dit moment heb ik echter geen redenen om nog iets toe te voegen.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD):

Zo meteen zal een spoeddebat worden aangevraagd door de heer Van Gerven. Hij zal dit mede namens de fractie van de Partij voor de Dieren doen, aangezien zij al het vermoeden had dat we er in dit vragenuur niet zouden uitkomen. Ik zal daarbij aandringen op een brief over de uitvoering van de motie. Zoals gezegd ben ik niet gerust op de manier waarop dit wordt aangepakt. Ik heb er weinig zin in om weken te wachten, daarna te moeten concluderen dat het Ctgb slecht werk heeft afgeleverd en dan de hele riedel opnieuw te moeten doen. De staatssecretaris kan het verzoek dus tegemoet zien. Ik ben blij dat hij de volgende keer als ZEMBLA ergens op stuit wel wil meewerken. Dat hebben we in ieder geval binnen. Intussen blijf ik het onvoorstelbaar vinden dat het kabinet bereid is om met zo'n belangrijke diersoort zulke grote risico's te lopen. Je kunt het allebei doen: een moratorium op het gevaarlijke landbouwgif én verder onderzoek. Wij zullen hierop in het spoeddebat verder aandringen.

Staatssecretaris **Bleker**:

Voorzitter, ik kan u naar aanleiding van de laatste inbreng van mevrouw Ouwehand toezeggen dat u nog deze week geïnformeerd wordt over de wijze waarop de herbeoordeling plaatsvindt, naar aanleiding van de motie, en dat over enkele weken het resultaat van de herbeoordeling aan de Kamer wordt gerapporteerd.

□

De **voorzitter**:

Hiermee zijn we gekomen aan het einde van het vragenuur.

Ik deel aan de Kamer mee dat de volgende leden zich hebben afgemeld:

Van Raak;

Verburg, de gehele week.

Deze mededeling wordt voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**:

Op de tafel van de Griffier ligt een lijst van ingekomen stukken. Op die lijst staan voorstellen voor de behandeling van deze stukken. Als voor het einde van de vergadering daartegen geen bezwaar is gemaakt, neem ik aan dat daarmee wordt ingestemd.